

Nacka kommun

Granskning av årsbokslut och årsredovisning 2016



Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
2.	Sammanfattning	4
3.	Kommunens ekonomiska läge	6
3.1.	Stora överskott i kommunsektorn	6
3.2.	Nacka kommuns ekonomiska resultat	6
3.3.	Kommunens soliditet	6
4.	God ekonomisk hushållning	7
5.	Resultaträkningen	9
5.1.	Avvikelser styrelse/nämnd	9
5.2.	Realisationsvinster	10
5.3.	Skattenettot	10
5.4.	Finansnettot	11
5.5.	Driftkostnader	11
5.6.	Registeranalys löner	12
6.	Balansräkningen	12
6.1.	Immateriella anläggningstillgångar, 28 (37,0)	12
6.2.	Mark, byggnader och tekniska anläggningar, 2 852 (3 214)	13
6.3.	Maskiner och inventarier, 132,6 (155,5)	14
6.4.	Pågående investeringar 2 655 (2 541,6)	14
6.5.	Långfristig utlåning, 240 (169,5)	15
6.6.	Värdepapper, andelar och bostadsrätter, (66,9)	15
6.7.	Infrastrukturella investeringar, 55,9 (30,2)	15
6.8.	Förråd m.m. 3 (3)	16
6.9.	Kortfristiga fordringar 912 (340)	16
6.10.	Kortfristiga placeringar 201 (200)	18
6.11.	Kassa och bank, 1 (216)	18
6.12.	Eget kapital, 2 853 (2 687)	19
6.13.	Avsättning för pensioner, 555,4 (514,6)	19
6.14.	Avsättningar övrigt 856 (850)	19
6.15.	Skulder till kreditinstitut, 411 (700)	19
6.15.1.	Säkringsredovisning	20
6.16.	Övriga långfristiga skulder 1 396 (1 506)	21
6.17.	Kortfristiga skulder, 1 106 (741)	22
7.	Ställda panter och ansvarsförbindelser	24
8.	Leasingåtaganden	24
8.1.	Finansiell leasing	25
9.	Koncernredovisning/sammanställd redovisning	26
9.1.	Skatteberäkning Nacka Stadshus AB	26
10.	Förvaltade fonder	26
11.	Bokslutsprocessen	27

1. Inledning

På uppdrag av Nacka kommuns förtroendevalda revisorer har Ernst & Young AB (EY) granskat kommunens årsbokslut och årsredovisning för år 2016.

Syftet med granskningen är att erhålla tillräckliga underlag/revisionsbevis för revisorernas uttalanden i revisionsberättelsen beträffande om räkenskaperna ger en rättvisande bild av kommunens och kommunkoncernens resultat och ställning samt att redovisningen av verksamhetens resultat och måluppfyllelse redovisas i enlighet med kommunallagens krav. Vidare syftar granskningen till att ge de förtroendevalda revisorerna underlag till uttalande i revisionsberättelsen om fullmäktiges godkännande av årsredovisningen.

Granskningen har utförts i enlighet med kommunallagen och god revisions sed i kommunal verksamhet och inriktas främst på att säkerställa att kommunen följer den kommunala redovisningslagen och rådet för kommunal redovisningsrekommendationer.

Vid granskningen har, i enlighet med god revisions sed, väsentlighet och risk varit vägledande. Granskningen täcker således inte in alla eventuella brister i intern kontroll och räkenskaper.

De mest väsentliga noteringarna som gjorts i granskningen sammanfattas under rubrik 2 "Sammanfattning". Samtliga belopp är angivna i miljoner kr (Mnkr) om inget annat anges. Belopp inom parentes avser jämförelseåret 2015.

Rapporten har faktakontrollerats av kommunen.

2. Sammanfattning

- Årsredovisningen bedöms ge en i allt väsentligt rättvisande bild av kommunens och kommunkoncernens resultat för 2016 och ställning per 2016-12-31. Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller de krav som framgår av rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).
- Kommunen redovisar ett positivt resultat för 2016 om 175 (91) Mnkr. Resultatet överstiger budget med 75 Mnkr. Kommunens soliditet, med hänsyn tagen till pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelser uppgår per 2016-12-31 till 18,6 procent, att jämföra med 15,9 procent per 2015-12-31.
- Vi delar kommunens bedömning om att målet för god ekonomisk hushållning är uppfyllt. Bedömningen görs främst baserat på måluppfyllelsen i förhållande till den ekonomiska budget och de mål som kommunfullmäktige beslutat om i budget för Nacka kommun 2016.
- Den av kommunen använda metoden för att analysera och följa upp verksamhetens resultat tillsammans med insatta resurser är tydlig och enkel att förstå. Vill man ha detaljerade analyser och förklaringar kan man med fördel läsa de nämnds-specifika delarna som innehåller mer detaljerad information. Den samlade presentationen och de signalsystem som ges över mål och måluppfyllelse är tydlig. I likhet med tidigare år bedömer vi att en god redovisning ges av måluppfyllelsen.
- Kommunen har under slutet av 2016 genomfört en fastighetsförsäljning till Hemsö Cullberg Holding AB vilken genererat en realisationsvinst om 329 Mnkr. Enligt RKR 13.2 ska en realisationsvinst som uppstått vid försäljning av en fastighet som återhyrs av kommunen efter att den har avyttrats periodiseras över hyresperioden. Hyresavtalet mellan Nacka kommun och Hemsö Cullberg Holding AB avseende de fastigheter som återhyrs av kommunen gäller från och med 1 december 2016. Nacka kommun har dock redovisat en realisationsvinst motsvarande 12 månader för 2016. Därmed har en högre realisationsvinst redovisats under 2016 än vad som är proportionerligt mot hyresavtalet med Hemsö Cullberg Holding AB. Resultateffekten uppgår 16,4 Mnkr, dvs resultatet skulle vara 16,4 mnkr lägre 2016 om periodisering hade skett korrekt.
- I likhet med tidigare år har det noterats att det inte föreligger spårbarhet av kommunens mark enligt bokföringen mot anläggningsregistret. Historiskt har mark redovisats samlat vilket gör att det vid försäljningar av exempelvis tomtmark saknas möjlighet att spåra det bokförda värdet i anläggningsregistret. Kommunen påbörjade under 2014 en översyn av anläggningsregistret, dock har detta arbete inte färdigställts. Därmed kvarstår vår rekommendation från tidigare år. Vi uppmanar kommunstyrelsen att prioritera arbetet med att skapa en spårbarhet mellan anläggningstillgångarnas bokförda värde och registrerade fastigheter.
- Antal projekt av väsentlig storlek som redovisas som pågående men har inte några transaktioner redovisade under längre tid har ökat under 2016. Detta förklaras av kommunen med resursbrist inom exploateringsenheten i kombination med ett ökat antal investeringar. Totalt uppgår de 24 (15) projekten till ett värde av 6,6 Mnkr (9,7). Av dessa har 8 st legat kvar sedan bokslut 2015 och tre av dessa har inte visat

rörelse sedan 2013. Även om antalet trögrörliga projekt är större vid bokslutet 2016 än 2015 bedömer vi att det skett klara förbättringar sedan delåret 2016. Vi rekommenderar kommunen att fortsätta att aktivt jobba med att minska antalet stillastående projekt och slutredovisa avslutade projekt i nära anslutning till att projekten är färdigställda.

- I samband med revisionen av årsbokslutet för 2015 erhöll vi en beräkning som utgör underlag för bedömning om framtida ekonomiska fördelar vid aktiveringen av den immateriella tillgången Pulsen Combine. Vi bedömde då att beräkningen inte var tillräcklig som grund för bedömning av om utgifterna var balansgilla eller ej. Ingen uppdatering har skett under 2016 av den kalkyl som legat till grund för aktiveringen, varvid det fortsatt är svårt att bedöma om några av de kostnadsbesparingar som beräknas kommer att kunna realiseras. Kvarvarande bokfört värde uppgår till 19,8 Mnr.

3. Kommunens ekonomiska läge

3.1. Stora överskott i kommunsektorn

Sveriges kommuner och landsting gör regelbundet prognoser över kommunsektorns samlade resultat. Den senaste prognosen upprättades i juni 2016 och där prognostiserades det samlade resultatet för kommunsektorn till 14 miljarder kronor. Resultatet för kommunsektorn är sålunda fortsatt starkt. SKL bedömer dock att kostnaderna kommer att öka snabbare än skatteintäkterna de kommande åren.

3.2. Nacka kommuns ekonomiska resultat

Kommunen redovisar ett positivt resultat för 2016 om 175 Mnkr (91 Mnkr). Resultatet överstiger budget med 75 Mnkr. Det högre resultatet jämfört med 2015 beror främst på högre bokförda reavinster under 2016.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 127 Mnkr, där skillnaden mot årets resultat utgörs av reducering av realisationsvinster. Av detta föreslår kommunen att 19 Mnkr inom ramen för eget kapital förs över till resultatutjämningsreserven, och balanskravsresultatet blir då 108 Mnkr.

Skattenettet överstiger kommunens nettokostnader (efter avskrivning och realisationsvinster) med 175 Mnkr. I förhållande till skattenettet uppgår nettokostnaderna (exklusive realisationsvinster) till 96,4 procent. Kommunens målnivå för nettokostnadsandel uppgår till 97,5 procent, vilket innebär att målnivån uppnås.

3.3. Kommunens soliditet

Kommunens soliditet, med hänsyn taget till pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelser uppgår per 2016-12-31 till 18,6 procent, att jämföra med 15,9 procent per 2015-12-31. Soliditetsökningen beror på det positiva resultatet i kombination med en något minskad ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser i takt med att denna betalas ut. Kommunens soliditet exklusive pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelser uppgår till 39,7 (38,4 procent).

I mars 2016 presenterades förslag på ny kommunallag och ny kommunal redovisningslag (SOU 2016:24, En ändamålsenlig kommunal redovisning. Av förslaget till ny kommunal redovisningslag framgår att redovisade ansvarsförbindelser för pensionsförpliktelser i framtiden ska redovisas enligt fullfonderingsmodellen, varvid alla redovisade pensionsförpliktelser ska tas upp i balansräkningen som skuld eller avsättning. Om detta blir lagstiftning kommer kommunens soliditet att minska till den nivå som idag anges under benämningen soliditet inklusive pensionsförpliktelser. För närvarande ser det ut som att förslaget till ny lagstiftning tidigast träder i kraft 2019.

4. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har för 2016 beslutat om fyra nya övergripande mål samt strategiska mål för respektive nämnd. De senare utgör grunden för bedömningen om kommunen lever upp till de övergripande målen eller ej. Uppfyllandet av de övergripande målen kommenteras sammantaget inledningsvis i avsnittet "God måloppfyllelse 2016" där både framgångar och brister framgår. Bedömningen bygger på resultaten från respektive nämnd. De fyra övergripande målen är:

- ▶ Bästa utveckling för alla
- ▶ Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka
- ▶ Stark och balanserad tillväxt
- ▶ Maximalt värde för skattepengarna

Förändringen av målstrukturen och målformuleringarna är gjord i syfte att anpassa målstyrningen till det faktum att Nacka är och under lång tid framöver kommer att vara en expanderande kommun.

I redogörelsen för respektive nämnd bildar nämndernas strategiska mål utgångspunkt i en tregradig skala (Grönt, gult och rött). För Utbildningsnämnden finns det fyra mål och redovisas för förskola, grundskola och gymnasium. Två av 12 mål är gröna och tre är röda och vilka bristerna är kommenteras i textavsnitten på ett bra sätt. Måloppfyllelse för ekonomi beskrivs på ett tydligt sätt.

Övriga nämnder bedöms utifrån specifika strategiska mål för verksamhet och för insatta resurser. Socialnämnden redovisar exempelvis måloppfyllelse gult för alla fyra mål och bedömningen grönt för "effektiv användning av kommunens skattemedel". Äldrenämndens fyra mål bedöms som gult (3) och rött (1). Målet effektiv användning av skattemedel bedöms som rött till följd av det faktum att nämnden inte når upp till budgeterat resultat.

Sammantaget för nämnderna är det tämligen få strategiska mål som bedöms som grönt, de allra flesta har fått bedömningen gult samt ett antal mål som fått bedömningen röd. Vad respektive färg betyder framgår inte i årsredovisningen och det kommenteras inte hur kriterierna för de tre bedömningsnivåerna är definierade.

Årsredovisningen innehåller även en utförlig beskrivning av måloppfyllelse avseende personal- och kompetensförsörjning samt miljöarbetet. En bedömning av kompetensförsörjningsläget för kommunen som helhet saknas dock. Vissa kommenterar finns i anslutning till respektive nämnd.

Målet om god ekonomisk hushållning baseras på en sammanvägd bedömning av kommunens fyra övergripande mål och kommunens bedömning är att måloppfyllelsen är god avseende alla fyra mål.

Vår bedömning – Årsredovisningen ger delvis en god beskrivning av hur kommunen klarar av att uppfylla de mål som formulerats av kommunfullmäktige. Textdelarna ger en bra bild och beskrivning av i vilka avseenden som målen uppfylls och var det finns brister. Vi delar även kommunstyrelsens bedömning att målet för god ekonomisk hushållning är uppfyllt även om de allra flesta målen är bedömda som gult. Det är dock svårt att i årsredovisningen dels förstå på vilka grunder de strategiska målen är

bedömda som grönt, gult eller rött dels hur bedömningen av nämndernas mål hänger ihop med den sammanvägda bedömningen. Bevekelsegrunderna för de olika bedömningarna och definitionen av bedömningsnivåerna bör förklaras tydligare. Vi anser även att det vore värdefullt med en övergripande bedömning av kompetensförsörjningsläget, speciellt avseende bristyrken, på en kommunövergripande nivå under rubriken Attraktiv arbetsgivare.

5. Resultaträkningen

Nedan ges en översiktlig analys av de olika posterna i kommunens resultaträkning med utgångspunkt i nedanstående tabeller. Endast väsentliga avvikelser kommenteras.

Resultaträkning, Mnkr	2016		
	Utfall	Budget	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	1 438	1 401	37
Verksamhetens kostnader	-5 939	-5 927	-12
Avskrivningar	-221	-232	11
Skattenetto	4 927	4 884	42
Finansnetto	-28	-25	-2
Extraordinär kostnad	0	0	0
Årets resultat	175	100	75

Balanskravsresultatet uppgår till 108 Mnkr 2016 efter justering för realisationsvinster som inte får inräknas i balanskravsresultatet.

Driftredovisning, Mnkr	2016		
	Utfall	Budget	Avvikelse
Kommunstyrelsen	-145	-151	6
Arbets- och företagsnämnden	-180	-179	-1
Fritidsnämnden	-138	-143	5
Kulturnämnden	-131	-129	-2
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-31	-31	1
Natur- och trafiknämnden	-214	-224	10
Socialnämnden	-674	-686	12
Utbildningsnämnden	-2 581	-2 585	4
Äldrenämnden	-724	-718	-6
Överförmyndarnämnden	-8	-7	0
Finansförvaltningen	5 000	4 954	47
Årets resultat	175	100	75

5.1. Avvikelser styrelse/nämnd

Kommunstyrelsen redovisar ett resultat på -141 Mnkr vilket avviker positivt mot fastställd budget med 6 Mnkr. Den positiva avvikelsen är främst hänförlig till lägre KPI-uppräkning för tunnelbanan än budgeterat samt 32 Mnkr högre intäkter för lokalenheten hänförligt till ökade hyresdebiteringar av tomträtter, nya hyresobjekt, försäljning av tomträtter och mark samt för försäkringsersättning för Långsjöns förskola.

Socialnämndens positiva budgetavvikelse (12 Mnkr) prognostiserades vid delåret till 19 Mnkr. Den största delen av avvikelsen anges vara hänförlig till 10 Mnkr lägre kostnader för insatser till personer med funktionsnedsättning än budgeterat.

Nämnden har också 4 Mnkr lägre kostnader för IFO barn och unga på grund av lägre kostnader för placeringar i heldygnsvård och högre kostnader för barn med skolplacering och öppenvård.

Äldrenämndens negativa budgetavvikelse uppgår till -6 Mnkr. Den största delen av avvikelsen anges vara hänförlig till 30 Mnkr högre kostnader för särskilt boende (675 platser i genomsnitt jmf med budgeterade 642 boendeplatser). De positiva budgetavvikelserna avser främst 5 Mnkr lägre kostnader för hemtjänst, ledsagning och avlösning, 5 Mnkr lägre kostnader för insatser enligt LSS till äldre, 4 Mnkr lägre kostnader för bostadsanpassning och 2 Mnkr lägre kostnader för dagverksamhet.

Fritidsnämndens kostnader är 5 Mnkr lägre än budgeterat vilket beror på att nämnden haft lägre kostnader då nya idrottsanläggningar tagits i bruk senare än budgeterat

Natur- och trafiknämnden redovisar en positiv budgetavvikelse om 10 Mnkr. Detta är framförallt hänförligt till 3,7 Mnkr i ökade intäkter på grund av en höjd VA-taxa. Nämndens kostnader understiger budget framförallt på grund av 8 Mnkr lägre kapitalkostnader på grund av försenade investeringar. Nämnden har dock haft 3 Mnkr högre kostnader för vinterunderhåll än budgeterat.

5.2. Realisationsvinster

Realisationsvinsterna uppgår till 45 Mnkr (12,5) Mnkr. Avvikelsen mot föregående år är främst hänförlig till den reavinst som är kopplad till fastighetsförsäljning till Hemsö Cullberg Holding AB om 329 Mnkr som genomfördes under sista kvartalet 2016. 44,7 Mnkr har resultatförts under 2016. Reavinsten ska enligt god sed fördelas ut på återhyrningsperioden för de lokaler som återhyrs.

Hyresavtalet mellan Nacka kommun och Hemsö Cullberg Holding AB gäller från och med 1 december 2016. Nacka kommun har dock redovisat en realisationsvinst motsvarande 12 månader för 2016. Därmed har en högre realisationsvinst redovisats under 2016 än vad som är proportionerligt mot hyresavtalet med Hemsö Cullberg Holding AB. Resultateffekten uppgår 16,4 Mnkr, dvs resultatet skulle vara 16,4 Mnkr lägre 2016 om periodisering hade skett korrekt.

5.3. Skattenettot

Redovisningen av skatter sker i enlighet med riktlinjer från RKR.

Skattenettot uppgår för 2016 till 4 927 Mnkr (4 673), vilket är 43 Mnkr högre än budgeterat, och en ökning med 254 Mnkr (5,4 %) jämfört med föregående år. Kommunens skattesats för 2016 är marginellt högre i jämförelse med föregående år och uppgår till 18,63 % (18,61 %).

Mnkr	2016	2015
Skatteintäkter	4 997	4 692
Generella statsbidrag/utjämning	-70	-19
Skattenetto	4 927	4 673

Skatteintäkter och generella statsbidrag/utjämning har stämts av mot underlag utan anmärkning. Likt tidigare bokförs en preliminär intäktsavräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet utifrån en prognos från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Denna hantering är i enlighet med gällande rekommendation från RKR. Fler invånare i kommunen än budgeterat har höjt skatteintäkterna med 3,6 Mnkr och slutavräkningen avseende 2015 påverkar positivt med 4 Mnkr i ökade skatteintäkter.

Förändringen av generella statsbidrag och utjämningsavgifter är huvudsakligen hänförlig till att Nacka kommun har betalat en högre inkomstutjämningsavgift för kostnader (134 Mnkr). Detta är framförallt en följd av en förändrad modell för inkomstutjämningsavgifter jämfört med 2015. På grund av detta har kommunen erhållit ett högre införandebidrag på 64 Mnkr vilket leder till att införandebidragen ökat med 47 Mnkr jämfört med föregående år. Detta tillsammans med högre generella bidrag från staten (39 Mnkr) summerar till den något negativa förändringen av generella statsbidrag och utjämningsavgifter jämfört med 2015. Kommunen är 2016 nettobidragsgivare.

5.4. Finansnettot

Mnkr	2016	2015
Finansiella intäkter	22	16
Finansiella kostnader	-50	-19
Finansnetto	-28	-3,0

Av de finansiella intäkterna utgör 20,8 (10,8) Mnkr anteciperad utdelning från Nacka Stadshus AB. Detta beror på framförallt på att utdelningen från Nacka Energi AB till Nacka Stadshus AB ökat från 14 Mnkr till 24 Mnkr. Vi noterar dock att det i Nacka Stadshus AB inte finns täckning för hela den anteciperade utdelningen om 20,8 Mnkr som bokats upp i kommunens resultaträkning. Motsvarande brist förelåg även föregående år. Kommunen behöver ha rutiner som säkerställer att anteciperad utdelning inte bokförs till högre belopp än vad som är möjligt att dela ut enligt aktiebolagslagens regelverk.

Samtliga övriga finansiella intäkter är i nivå med föregående år.

De finansiella kostnaderna har ökat med 35 Mnkr mot föregående år vilket är i linje med budget. Detta förklaras främst av lösen av swappar. Vid lösen av swappar uppkommer en kostnad som annars skulle redovisas över en längre löptid (swappens löptid). De löpande räntekostnaderna uppgick till 15 Mnkr vilket är 24 Mnkr lägre än budgeterat. Anledningen till budgetavvikelsen är att kommunen under året kunnat utnyttja det låga ränteläget då viss upplåning skett till negativ ränta och medel har erhållits. Förtida lösen av swappar uppgår till 32 Mnkr vilket beror på att kommunen under året löst lån på 400 Mnkr. Låneskulden uppgår till 300 Mnkr i slutet av 2016. Räntekostnaderna uppgår 2016 till 50 (15) Mnkr. Räntekostnad för pensionsavsättningen har minskat med 3 Mnkr jämfört med budget på grund av den negativa räntan under året.

5.5. Driftkostnader

Vi har stickprovsvis stämt av årets driftkostnader mot fakturaunderlag i syfte att granska huruvida det förekommit att poster har kostnadsförts som enligt god sed ska

redovisas i balansräkningen som tillgångar. Kommunens riktlinjer för aktivering slår fast att anskaffningar till ett värde överstigande 100 tkr och med en nyttjandeperiod överstigande 3 år ska aktiveras. Av de granskade stickproven avsåg en faktura inköp av möbler till ett totalbelopp om 317,6 tkr. Denna borde enligt kommunens redovisningsreglemente ha aktiverats under inventarier.

Rutinerna för aktivering av driftkostnader är strukturerade enligt rutinen att samtliga fakturor först kostnadsförs i samband med att de registreras och sedan aktiveras på balansen under pågående projekt. Denna omföring görs på månadsbasis. Med en hantering där fakturor först kostnadsförs för att sedan aktiveras finns en risk att dessa fakturor missas i samband med den månatliga överföringen till pågående projekt.

Trots att vi ser en förbättring av hanteringen och klassificeringen av aktiverade driftkostnader rekommenderar vi att kommunen framgent beaktar att utbyte av komponenter på en anläggningstillgång samt utbyte av väsentliga inventarier är aktiverbart i balansräkningen. Detta gäller särskilt då kommunen nu tillämpar en komponentbaserad redovisning av anläggningstillgångar.

5.6. Registeranalys löner

I enlighet med vår revisionsplan har vi i bokslutet kompletterat vår rutingenomgång av löneprocessen med en substansgranskning i form av registeranalys av löner för perioden januari – december 2016. Substansgranskningen har utförts genom stickprovsgranskning där vi med stöd av registeranalysen följer upp exempelvis höga bruttolöner, dubbla poster samt ytterligare avvikande poster. Granskningen har inte resulterat i några noteringar.

Inom ramen för den registeranalys som genomförts har vi även tagit fram en utsökning av personer vilka erhållit ett flertal arvodesutbetalningar under en och samma månad. För dessa personer har sedan genomfört ett stickprovsurval av månader där vi inhämtat verifierande underlag avseende respektive arvodespost. Granskningen har inte visat på några väsentliga fel.

6. Balansräkningen

6.1. Immateriella anläggningstillgångar, 28 (37,0)

Immateriella anläggningstillgångar har ett totalt anskaffningsvärde uppgående till 116,9 Mnkr (117,0 Mnkr) och de ackumulerade avskrivningarna uppgår till 89,0 Mnkr (80,0 Mnkr). Under året har inga väsentliga aktiveringar eller utrangeringar av immateriella tillgångar skett.

I samband med revisionen av årsbokslutet för 2015 erhöll vi en beräkning som utgör underlag för bedömning om framtida ekonomiska fördelar vid aktiveringen av den immateriella tillgången Pulsen Combine (verksamhetssystem för de sociala verksamheterna). Den modell som tagits fram bygger på det initiala antagandet att systemet kommer leda till en kostnadseffektivisering om 3 % jmf med budgeterade kostnader för "Social- och Äldreförvaltningarna" i Mål och Budget 2015-2018. Utöver detta byggde kalkylen på en kostnadsbesparing då kommunens handläggare om systemet inte funnits skulle ha kapacitet att handlägga 10 % färre ärenden framgent jämfört med då systemet togs i bruk, till följd av att varje ärende blir mera krävande.

Inom ramen för revisionen av 2015 års bokslut gjordes bedömningen att den dokumentation som kommunen lagt till grund för kalkylen inte lever upp till de krav som ställs i RKR:s rekommendation 12.1 med avseende på de underliggande antaganden som legat till grund för kalkylen. Baserat på den dokumentation som vi erhöll bedömde vi att det fanns skäl att ytterligare förstärka dokumentationen av de underliggande antaganden som legat till grund för kalkylen, exempelvis vad gäller de kalkylräntor om 3 % respektive 10 % som legat till grund för effektiviseringsberäkningen. Vid 2016 års revision har ingen ny dokumentation kring denna kalkyl upprättats av kommunen. Det är därför fortsatt svårt att bedöma om några av de kostnadsbesparingar som beräknas kommer att kunna realiseras. Hittills har några kostnadsbesparingar jämfört med tidigare system inte dokumenterats.

6.2. Mark, byggnader och tekniska anläggningar, 2 852 (3 214)

Årets investeringar i mark, byggnader och tekniska anläggningar uppgår till 587,3 MSEK (375,4) och årets avskrivningar till 177,6 MSEK (168,6).

Anskaffningar under året har stickprovsvis granskats mot underlag med avseende på balansgillhet och rörelsetillhörighet. Större anskaffningar under året utgörs av "Nya gatan" (10,6 MSEK) där målsättningen var att bygga ut vatten- och avloppsnätet samt rusta upp vägarna, förvärv av fastigheten Sicklaön 269:1 KKV-huset (76,4 MSEK), nybyggnation av Myrsjöskolan (39,5 MSEK) samt investeringar i kopplat till Kvarnholmsförbindelsen (213,7 MSEK).

I de fall en projektavslutsrapport upprättats i samband med avslut av investeringsprojektet och aktivering av anläggningstillgången har vi inhämtat dessa. Vi noterar dock att projektavslutsrapporter inte upprättas i samband med delaktiveringar av investeringsprojekt. Vi noterade i samband med granskning av intern kontroll att behov fanns av att ytterligare formalisera rutinen för avslut av investeringsprojekt. Vid utgången av 2016 kan vi konstatera att någon ny rutin för detta inte tagits fram varför rekommendationen kvarstår.

Årets försäljning avser främst Hemsöaffären där totalt 18 objekt sålts till en summa av 611 MSEK. Se även avsnitt 5.2. Utöver försäljningen till Hemsö har inga väsentliga försäljningar eller utrangeringar gjorts under året. Totalt har anläggningar till ett restvärde om 1,6 MSEK utrangerats. Mark till ett bokfört värde om 33 tkr har sålts under året för 26,8 MSEK. Årets försäljningar har genererat en reavinst om 394,3 MSEK. Som framgår under avsnitt 5.2 har dock reavinsten till stor del periodiserats varför endast 44,7 Mkr redovisas som reavinst i resultaträkningen för 2016.

I likhet med tidigare år har vi noterat att det inte föreligger spårbarhet av kommunens mark enligt bokföringen mot anläggningsregistret. Historiskt har mark redovisats samlat vilket gör att det vid försäljningar av exempelvis tomtmark saknas möjlighet att spåra det bokförda värdet i anläggningsregistret. Kommunen hanterar detta genom att härleda gamla köpeavtal alternativt genom uppskattningar av det bokförda värdet till en krona per kvadratmeter. Osäkerhet råder dock om det verkligen är rätt post i anläggningsregistret som identifieras i samband med bokföringen av realisationsresultat. Kommunen påbörjade under 2014 en översyn av anläggningsregistret, dock har detta arbete inte färdigställts. Därmed kvarstår vår rekommendation från tidigare år. Vi uppmanar Kommunstyrelsen att prioritera arbetet med att skapa en spårbarhet mellan anläggningstillgångarnas bokförda värde och registrerade fastigheter.

Avskrivning av aktiverade utgifter sker enligt gällande principer från och med månaden efter anskaffningstidpunkten eller färdigställandet. Årets avskrivningar har granskats utifrån fastställda principer utan anmärkning.

6.3. Maskiner och inventarier, 132,6 (155,5)

Årets investeringar i maskiner och inventarier uppgår till 27,3 Mnkr (56,6 Mnkr) och avskrivningarna till 32,6 MSEK (38,6). Sedan bokslutet 2012 tillämpar kommunen RKR 13.1 (Redovisning av hyres-/leasingavtal) avseende finansiell leasing (se vidare i avsnitt 9.1). Under 2016 löpte avskrivningstiden på leasing ut varav årets utgående saldo är noll. Avtalet har löpt under 5 år och skrivits av med ca 6 MSEK varje år. Årets avskrivning uppgår endast till 2 MSEK vilket utgjorde det ingående restvärdet.

Inga väsentliga anskaffningar har skett under året. De anskaffningar som gjorts avser främst löpande investeringar i kommunens skolor.

Årets avskrivningar har stickprovvis kontrollberäknats och stämts av mot gällande principer för avskrivningar. Granskningen har inte föranlett några anmärkningar.

Utrangeringar av i huvudsak fullt avskrivna inventarier har skett under året till ett restvärde om 0,3 MSEK.

6.4. Pågående investeringar 2 655 (2 541,6)

Under året har 847,8 MSEK (713,9) investerats i pågående investeringsprojekt. Kommunen har under året även erhållit 124,1 MSEK (327,1) i investeringsinkomster, främst hänförligt till exploateringsprojekt. Detta ger en nettoinvestering på 723,7 MSEK (386,8) för kommunen.

Från och med andra tertiet 2014 tillämpas bruttoredovisning av investeringsinkomsterna. Förutbetalda investeringsinkomster uppgår per 2016-12-31 till 1 143,9 MSEK (1 099,2). Se även avsnitt 6.16.

Vi har granskat upparbetade kostnader och intäkter stickprovvis mot underliggande dokumentation avseende större pågående investeringsprojekt. De pågående projekt som per 31 december 2016 har de största upparbetade utgifterna är Kvarnholmsförbindelsen, projektet "Nya gatan" där målsättningen var att bygga ut vatten- och avloppsnätet samt rusta upp vägarna, projektet överdäckning av väg 222 med bussterminal, nybyggnation av Myrsjöskolan samt renovering av KKV-huset på Sicklaön. Dessa motsvarar 283,3 MSEK (33,4 %) av årets investeringar. Projekten avseende "Nya gatan" samt KKV-huset förväntades bli avslutade och aktiverade under 2016. Utbyggnaden av Kvarnholmsförbindelsen förväntas avslutas under 2017.

Vi kan konstatera att antalet projekt av väsentlig storlek som redovisas som pågående och som inte har några transaktioner redovisade under längre tid har ökat under 2016. Detta förklaras av resursbrist inom exploateringsenheten i kombination av ett ökat antal investeringar. Dock har antalet trögrörliga projekt minskat sedan delåret från 53 till 24 projekt, vilket vi ser som en positiv utveckling. Totalt uppgår de 24 kvarvarande projekten till ett värde av 6,6 MSEK. Av dessa har 8 st varit oförändrade sedan bokslut 2015 och tre av dessa har inte visat rörelse sedan 2013. Även om antalet trögrörliga projekt är större vid bokslutet 2016 i förhållande till 2015 bedömer vi att det skett klara förbättringar sedan delåret vad gäller att slutredovisa avslutade projekt.

6.5. Långfristig utlåning, 240 (169,5)

Mnkr	2016-12-31	2015-12-31
Lån Nacka Stadshus AB	233,0	163,0
Övrigt	7,0	6,5
Summa	240	169,5

Lånet till Nacka Stadshus AB består dels av den del som uppkom i samband med bolagets förvärv av aktier i Nacka Energi AB (93 Mnkr), dels det som ställdes ut i samband med förvärvet av Nysätra Fastighets AB 2010 (70 Mnkr) samt årets utlåning till det under 2016 bolagiserade VA-bolaget Nacka Vatten (70 Mnkr). Mot bakgrund av regelverk kring begränsning i avdragsrätt för räntekostnader som kan träffa kommunalt ägda bolag när bolagen lånar av kommunen är det väsentligt att kommunen fortlöpande bedömer om aktuell hantering är förenlig med gällande regelverk.

6.6. Värdepapper, andelar och bostadsrätter, (66,9)

Mnkr	2016-12-31	2015-12-31
Aktier i dotterbolag	16,0	16,0
Aktier övriga	22,6	22,6
Andelar Boo Energi	0,1	0,1
Bostadsrätter	90,9	28,3
Summa	129,6	66,9

Kommunens innehav av aktier i dotterbolag avser andelar i det helägda bolaget Nacka Stadshus AB. Nacka Stadshus AB äger i sin tur Nacka Energi AB, Nysätra Fastighets AB och Nacka Vatten och Avfall AB. "Aktier övriga" avser dels aktier i Stockholmsregionens Försäkring AB (8,2 Mnkr), dels andelar (50 %) i Nacka Pir AB (14,1 Mnkr).

Under året har kommunen förvärvat bostadsrätter i Nacka för 50 Mnkr och renoverat för ytterligare 12,6 Mnkr. Innehavet i slutet av året uppgår totalt till 82 stycken bostadsrätter. Bokfört värde på bostadsrätter har granskats mot anläggningsregister utan anmärkning.

6.7. Infrastrukturella investeringar, 55,9 (30,2)

Nacka kommun har tidigare år lämnat bidrag till statliga infrastrukturella investeringar avseende ombyggnationen av Skurubron och Trafikplats Hedvigslund.

2009 slöts avtal med Vägverket innebärande att kommunen ska bidra med 10 Mnkr för framtagande av vägutredning och arbetsplan för Skurubron (av en total beräknad kostnad om 30 Mnkr). Även Trafikplats Hedvigslund avser avtal om medfinansiering i ett infrastrukturprojekt där Trafikverket är huvudman. Nacka kommuns åtagande i finansieringen uppgår till 23,5 Mnkr, vilket betalades ut 2013. Medfinansierare är även Stockholms stad och Tyresö kommun vilka bidragit med sammanlagt 12,8 Mnkr. Investeringarna ska enligt kommunstyrelsens beslut kostnadsföras linjärt över 25 år. Den tillämpade tiden för kostnadsföring är i enlighet med maximal tid som avskrivning kan ske över enligt RKR:s rekommendation 6.2 "Redovisning av bidrag till

infrastrukturella investeringar”. Enligt denna ska varje bidrag som redovisas i balansräkningen upplösas med årliga enhetliga belopp under högst 25 år.

Under året har kommunstyrelsen tillskjutit ytterligare finansiering om 24,7 Mnkr till projektet Skurubron avseende ny påfartsramp vid Björknäs. Periodens avskrivning uppgår till 2,3 Mnkr.

6.8. Förråd m.m. 3 (3)

Mnkr	2016-12-31	2015-12-31
Teknisk produktion	3	3
Summa	3	3

Det bokförda värdet på Teknisk produktions lager har avstämts mot bokslutsbilaga. Inventering har skett successivt under året.

6.9. Kortfristiga fordringar 912 (340)

Mnkr	2016-12-31	2015-12-31
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	212	160
Statsbidragsfordringar	199	13
Kundfordringar	179	103
Övriga fordringar	322	64
Summa	912	340

Kommentarer till respektive fordringspost lämnas nedan:

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, 196 Mnkr (160 Mnkr)

Mnkr	2016-12-31	2015-12-31
Förutbetalda kostnader	121	86
Upplupna intäkter	32	30
Skatt	43	44
Summa	196	160

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 36 Mnkr jämfört med föregående år. Upplupna intäkter ligger i linje med föregående år och består framförallt av periodiserad interkommunal ersättning för perioden oktober till december 2016 samt en fordran gällande statlig medfinansiering av investeringar av trafik och infrastruktur på 12,6 Mnkr (5,9) vilket ökar de upplupna intäkterna.

De förutbetalda kostnaderna har ökat med 35 Mnkr vilket framförallt beror på en fordran gällande förutbetalda datatjänster för 2017 på 10 Mnkr samt en ökning av förutbetalda hyror för kvartal 1 2017 till Rikshem avseende de tidigare sålda fastigheterna.

Fordran avseende kommunal fastighetsavgift är i linje med föregående och uppgår till 43,0 Mnkr (43,7). Redovisning av fordran och intäkt har skett i enlighet med instruktioner från SKL.

Statsbidragsfordringar, 198,9 (40,9)

Mnkr	2016-12-31	2015-12-31
Särskilt bidrag kommuner	28	11
Offentligt skyddat arbete	0	0
Statsbidrag från Migrationsverket	171	30
EU-bidrag regionalt stöd	0	0
Övriga statsbidrag	0	0
Summa	199	41

Fordringsposten statsbidragsfordringar avser huvudsakligen statsbidrag från Migrationsverket. Ökningen av denna fordran är hänförlig till kostnader kommunen haft under 2016 för mottagande av ensamkommande flyktingbarn. Fordran är uppskattad via beräkning av totala kostnader beroende på antal mottagna flyktingbarn och boendekostnaden per barn.

Kundfordringar, 179 (103)

Mnkr	2016-12-31	2015-12-31
Allmän fakturering	139	65
VA-avgifter och renhållningsavgifter	2	11
Barnomsorgsavgifter	12	11
Hemtjänstavgift	8	7
Övriga kundfordringar	18	9
Summa	179	103

Vi har stämt av samtliga huvudbokskonton kopplade till kundfordringar mot reskontror utan anmärkning.

Nacka kommun har som princip att redovisa samtliga kundfordringar äldre än 90 dagar som osäkra om inga särskilda skäl föreligger. Vår granskning av reserven för osäkra kundfordringar har utförts utan anmärkning och redovisningsprincipen för kundfordringar förefaller ha efterlevts utan avvikelser.

Vi har genomfört en periodiseringskontroll av Allmän fakturering samt Barnomsorgsavgifter utan väsentliga anmärkningar. Periodiseringskontrollen syftar till att säkerställa att intäkter kopplade till kundfordringar har bokförts i rätt period.

Övriga fordringar, 322 (64)

Mnkr	2016-12-31	2015-12-31
Fordran på Nacka Stadshus AB	257	14
Mervärdesskatt	29	25
Tvistiga leverantörsfakturor	33	19
Fordran avdrag sjukfrånvaro	2	2
Övriga fordringar	1	4
Summa	322	64

Fordran på Nacka Stadshus AB avser anteciperad utdelning om 20,8 Mnkr (dvs. utdelning som bokförs som inkomst innan utdelningen formellt har beslutats av stämman). Utöver detta består fordran av 221 Mnkr hänförligt till Nacka Vatten där revers utställts via Nacka Stadshus AB samt fordringar avseende tidigare års utdelning från Nacka Stadshus AB samt räntor på lån mellan Nacka kommun till Nacka stadshus AB.

Posten mervärdesskatt utgörs främst av s.k. "Jönköpingsmoms" för december samt moms redovisad till Skatteverket avseende december. Posten fluktuerar till viss del av naturliga skäl beroende på storleken på inköp under årets sista månad.

Tvistiga leverantörsfakturor har ökat med ca 14 Mnkr under 2016. Poster som har tillkommit avser bland annat Frentab Entreprenad & Söner AB (1,4 Mnkr), Skanska Sverige (7,1 Mnkr), JM Entreprenad (2,2 Mnkr), Jobblotsen (1,1 Mnkr) och Kocher Hem (2,7 Mnkr). Den stora ökningen av posten har föranlett ytterligare granskning av de större fakturorna. Fakturorna utställda från JM Entreprenad, Jobblotsen och Kocher är betalda efter balansdagen. Fakturan utställd från Frentab är hänförlig till ett investeringsprojekt i Finnboda. Kommunen förväntar sig inte att man kommer nå någon lösning under 2017. Fakturan utställd från Skanska är hänförlig till byggkostnader för förskoleprojekt på Boo gårds förskola. Fakturan har krediterats efter balansdagen.

6.10. Kortfristiga placeringar 201 (200)

Föregående år investerade kommunen i två nya kortfristiga placeringar om 100 Mnkr vardera. Dessa löpte ut 2016-03-21 respektive 2016-04-21. Under 2016 har kommunen istället placerat medel i kortfristiga placeringar i form av obligationer och certifikat till ett värde av 182,3 Mnkr respektive 19 Mnkr. Obligationerna är ställda mot Akeluis (51 mnkr), Hemsö (24 mnkr), Volvo (60 mnkr), Intrum Justitia (26 mnkr) samt Rikshem (21 mnkr).

6.11. Kassa och bank, 1 (216)

Saldot består dels av handkassor hos olika enheter inom Nacka kommun och dels av kommunens centrala kassa. Kommunens löpande betalningar sker med en checkräkningskredit knuten till Nordea som bokförs som en skuld till kreditinstitut. Saldot på kontot är avstämt mot kontoutdrag från bank och engagemangsbesked respektive kassaavstämningar av handkassor.

6.12. Eget kapital, 2 853 (2 687)

Förändringen av eget kapital jämfört med föregående år motsvaras av 2016 års resultat om 175 Mnkr minskat med överlåtelse av VA-verksamhetens eget kapital vid överlåtelsetidpunkten på 10 Mnkr. Resultatutjämningsreserven uppgår i bokslutet 2016 till 131 Mnkr.

6.13. Avsättning för pensioner, 555,4 (514,6)

Pensionsförpliktelser intjänade från och med år 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen, medan pensionsförpliktelser intjänade före år 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Redovisningen sker i enlighet med lag och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Särskild löneskatt om 24,26 procent är inkluderad i beloppet. Ökningen mot föregående år fördelar sig på 32,8 Mnkr i ökad pensionsavsättning och 8,0 Mnkr i ökad avsättning för särskild löneskatt. Den ökade pensionsavsättningen beror på ökning i intjänandeår för kommunens anställda och är i nivå med de förändringar som skett under de senaste åren.

Vi har genom en registeranalys stämt av löneunderlag i kommunens lönesystem mot inrapporterade löner till Skandia under januari 2017. Granskningen har inte föranlett några väsentliga noteringar.

6.14. Avsättningar övrigt 856 (850)

Posten övriga avsättningar utgörs huvudsakligen av kostnaden för tunnelbanan, vilken uppgår till 830 Mnkr. En första delbetalning om 20 Mnkr av medfinansieringen har gjorts under året. Avsättningen är avstämd till belopp gentemot investerings- och finansieringsplan samt finansieringsavtal. Enligt plan skulle ytterligare en delbetalning om 20 Mnkr genomförts under 2016. Dock har projektet stött på förseningar vilket medfört senareläggningar i finansieringsplanen. Enligt medfinansieringsavtal ska en årlig indexuppräknings göras enligt KPI. Nacka kommun har under 2016 räknat upp avsättningen med 3,1 Mnkr baserat på såväl gällande KPI som aktuell avsättning per januari 2016. Skulle indexuppräknings istället gjorts baserat på aktuell avsättning och KPI i december 2016 hade avsättningen istället justerats med 20,4 mnkr. Detta innebär en resultat effekt om 17,3 Mnkr.

I posten övriga avsättningar ingår även en avsättning för garantireserv om 30 Mnkr avseende den fastighetsförsäljning som gjorts till Hemsö Cullberg Holding AB. Avsättningen är beräknad till 5 % av köpeskillingen. Under perioden från försäljningen och fram till balansdagen har kostnader om 6,7 mnkr återopats varvid reserven lösts upp med motsvarande belopp.

6.15. Skulder till kreditinstitut, 411 (700)

Av de totala skulderna till kreditinstitut är 300 Mnkr (300 Mnkr) långfristiga skulder och 111 Mnkr (400 Mnkr) kortfristiga. Låneskulden har minskat med 289 Mnkr jämfört med 2015.

De kortfristiga ingående lånen om 100 Mnkr från Handelsbanken, 10 Mnkr från Swedbank samt 290 Mnkr från Danske Bank har samtliga löpt ut under 2016. Kommunens löpande betalningar sker som ovan beskrivet med en checkräkningskredit knuten till Nordea som bokförs som en skuld till kreditinstitut. Denna uppgår i år till 111 Mnkr.

6.15.1. Säkringsredovisning

Under hösten 2015 genomförde EY en granskning av kommunens finansverksamhet (Revisionsrapport 6/2015), som bland annat syftade till att utreda huruvida kraven för säkringsredovisning är uppfyllda enligt god redovisningssed. Säkringsdokumentation och säkringsstrategier måste finnas på plats för att det ska vara tillåtet att tillämpa säkringsredovisning. Uppfylls kraven på säkringsredovisning så behöver kommunen inte redovisa marknadsvärdena på fastränteswappar löpande. Bedömningen i rapporten, som avlämnades i november 2015, var att utifrån hur säkringsdokumentation och effektivitetsmätning var utformade så uppfyllde de inte kraven för säkringsredovisning enligt RKR 21. De områden som behövde vidareutvecklas beskrevs i rapporten.

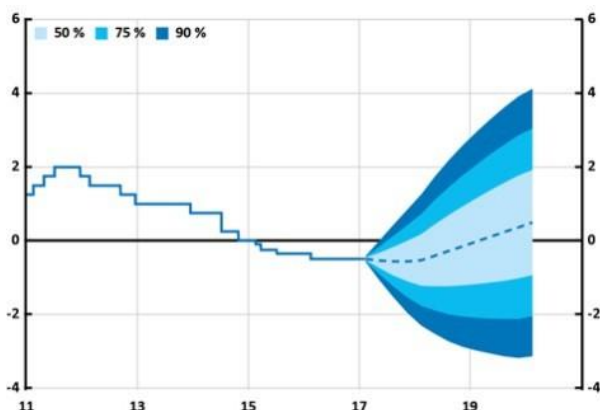
Kommunen har sedan dess arbetat med att ta fram en dokumentation som uppfyller de krav som ställs i RKR 21. Vi anser att kommunen har gjort en stor insats och dokumentationen har förbättrats avsevärt. Dokumentationen behöver emellertid utvecklas för att vara applicerbar för en situation med negativ ränta och nollräntegolv, se vidare i avsnitt 6.15.1.1. Negativa räntor nedan. Vi kommer att ha en fortsatt dialog med kommunen avseende detta under 2017.

Negativa räntor

Kommunens obligationslån om 300 Mkr har ett räntegolv om 0 % för STIBOR och är samtidigt säkrade med ränteswappar som i nuläget har negativ ränta. Detta är en fråga som varit föremål för många diskussioner såväl i kommuner som i bolag sedan situationen med negativa räntor uppstod.

I januari 2016 utkom RKR med ett nyhetsbrev som bl.a. behandlade detta ämne, och det anges där att om säkringen inte längre uppfyller villkoren för tillämpning av säkringsredovisning ska både säkringsinstrumentet och den säkrade posten från och med den tidpunkt då säkringsredovisningen upphör värderas och redovisas enligt de redovisningsprinciper som är tillämpliga för säkringsinstrumentet respektive den säkrade posten om säkringsredovisning inte tillämpas.

RKR anser emellertid att det är svårt att spekulera över framtida utvecklingen av räntan och att det därför kan vara svårt att bedöma att säkringsförhållandet kan vara effektivt under en period då räntan på ett lån har nått ett golv på 0 % samtidigt som den rörliga ränta som ska erhållas i swappen är negativ. Situationen med negativa räntor kan betraktas som unik, och uppstod i Sverige i februari 2015 när Riksbanken sänkte reporäntan till -0,1 procent, vilket i sin tur ledde till att de svenska bankernas korta ränta, STIBOR 3 mån, blev negativ även den. Reporäntan har därefter sänkts ytterligare och är i nuläget -0,5 procent. Riksbankens senaste prognos för reporäntans utveckling presenterades i februari 2017 och framgår av nedan diagram (källa Riksbanken):



Kommunens derivat är tagna i september-december 2012, dvs. innan RKR:s rekommendation kom i april 2014. Vidare rör det sig om instrument som löper över en lång tid. Prövningen av effektiviteten bör ske över hela instrumentets livslängd. Vi anser inte att kommunen behöver ändra sin redovisning i bokslutet 2016, dock är det mycket viktigt att noga följa den kommande utvecklingen av regelverk och praxis under 2017. Om ineffektiviteten bedöms föreligga över stor del av kvarvarande löptid och beloppen blir väsentliga anser vi att kommunen inte längre kan säkringsredovisa instrumenten. I fall kommunen upptar nya instrument med motsvarande förhållanden framöver är det av yttersta vikt att noga överväga om detta skulle innebära att ineffektivitet skulle komma att föreligga.

Vidare behöver metoden som kommunen använder för effektivitetsmätning utvecklas under 2017 för att säkerställa att metoden är applicerbar för en situation med negativ ränta och nollräntegolv.

6.16. Övriga långfristiga skulder 1 396 (1 506)

Övriga långfristiga skulder avser huvudsakligen förutbetalda investeringsinkomster i form av erhållna gatukostnadsersättningar, anläggnings/anslutningsavgifter och övriga investeringsbidrag. Med start under 2014 tillämpar kommunen i enlighet med tidigare års rekommendation en bruttoredovisning av dessa investeringsinkomster. Detta innebär att investeringsinkomsten initialt bokförs som skuld i balansräkningen och intäktsförs sedan successivt i takt med att investeringarna skrivs av. Förutbetalda investeringsinkomster uppgår till 1 143,9 Mnkr (1 099,2). Se vidare avsnitt 6.4 avseende redovisning av investeringsprojekt.

I posten övriga långfristiga skulder redovisas gatukostnadsersättningar om 213,2 Mnkr (173,1) samt investeringsbidrag om 39,1 Mnkr (37,6). Tidigare år har även posterna om förutbetalda anslutningsavgifter och skulden avseende leasingavgifter redovisats här. Anslutningsavgifterna har under året flyttats och redovisas från och med 2016 inom Nacka Vatten AB. Avseende finansiell leasing har avtalet löp ut under 2016 varav utgående balans är noll (se vidare avsnitt 8.1 avseende finansiell leasing).

Anläggningsavgifter och gatukostnadsersättningarna betraktas av kommunen som förutbetalda intäkter som skall periodiseras ut över nyttjandeperioden för den underliggande tillgången. Gatukostnadsersättningar och anslutningsavgifter har sedan 2014 delats upp på komponenter med en avskrivningstid motsvarande den anläggningstillgång avgiften eller ersättningen avser i enlighet med

matchningsprincipen. Under 2015 gjordes en genomlysning i syfte att dela upp anläggningsbeståndet i komponenter.

6.17. Kortfristiga skulder, 1 106 (741)

Mnkr	2016-12-31	2015-12-31
Leverantörsskulder	345	325
Arbetsgivaravgifter	42	39
Anställdas skatter	34	32
Upplupen pensionskostnad individuell del	74	70
Semesterlöneskuld	90	84
Skuld för ej kompenserad övertid	6	3
Upplupen ränta	0,3	1
Tomträttsavgälder, arrenden & hyror	24	19
Avräkning skatter	16	7
Upplupna kostnader	110	105
Förutbetalda intäkter flykting	6	14
Förutbetalda intäkter stadsbidrag	0	21
Skuld Nacka Vatten	35	0
Jämkningsmoms	18	0
Reavinst Hemsö Cullberg Holding AB	284	0
Övrigt	21	21
Summa	1 106	741

Kommentarer till respektive skuldpost lämnas nedan:

Leverantörsskulder 345 (325)

Huvudbokskontot har stämts av mot leverantörsreskontra utan anmärkning.

Vi har utfört periodiseringskontroll för att säkerställa att inte väsentliga kostnader bokförts i fel period. Granskningen har skett utan anmärkning.

En åldersanalys av leverantörsreskontran har granskats. Denna visar att reskontran innehåller fakturor förfallna mer än 30 dagar vilka uppgår till ett belopp om 31 Mnkr (17 Mnkr). En stor del av detta belopp avser leverantörsfakturor som av olika anledningar är tvistiga (se vidare angående detta i avsnittet "Kortfristiga fordringar").

Arbetsgivaravgifter och källskatt 76 (71)

Arbetsgivaravgifter och källskatt avseende december har avstämts mot deklarerationer utan anmärkning.

Upplupen pensionsskuld, individuell del 74 (70)

Skulden för individuell del av pensionsskuld redovisas i enlighet med beräkningsunderlag från Skandia. Granskningen har skett utan anmärkning.

Semesterlöneskuld och skuld för ej kompenserad övertid 96 (87)

Semesterlöneskuld, 90 Mnkr, och skuld för ej kompenserad övertid, 6 Mnkr, har för samtliga anställda stämts av mot listor från lönesystemet utan anmärkning.

Tomträttsavgälder, arrenden och hyror 24 (19)

Skulden avser förutbetalda intäkter avseende tomträttsavgälder, arrenden och hyror. Under året har posten ökat med 5 Mnkr jämfört med föregående år vilket förklaras av ökade förutbetalda hyresintäkter till följd av annan tidpunkt för faktureringen.

Någon sammanställning över underliggande poster har inte varit tillgänglig för granskning i samband med revisionen. Avstämning av balansposten har inte fullgjorts i samband med upprättandet av kommunens bokslut. Vi bedömer därför att rutinerna för avstämning av kontot behöver stärkas för att säkerställa att erforderliga underlag tas fram samt att en avstämning av posten fullgörs i samband med upprättande av kommunens årsbokslut.

Avräkning skatter 16 (7)

Enligt RKR:s Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Denna ska beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december. Skulden om 16 Mnkr avser slutavräkningen för 2016 minskat med en korrigerings för slutavräkningen för 2015 vilken kommer att slutavräknas mot den totala fordran kommunen har mot Skatteverket under 2017. Posten har granskats utan anmärkning.

Upplupna kostnader 110 (105)

Skulden avser diverse upplupna kostnader. Ingående poster har stickprovsvis granskats mot fakturaunderlag utan anmärkning.

Förutbetalda intäkter flykting 6 (14)

Skulden avser förutbetalda intäkter för engångsmedel enligt regeringsbeslut med anledning av flyktingsituationen. Saldo föregående år avsåg särskilt bidrag från Migrationsverket vilket erhållits i december 2015 och periodiserats över 13 månader till och med december 2016. Denna hantering är i enlighet med RKR:s rekommendation som enligt yttrande om redovisning och periodisering av stadsbidrag som ges tillfälligt till kommuner menar att intäkten bör periodiseras med en jämn fördelning till och med december 2016. Årets saldo avser en rad mindre poster vilka alla avser förutbetald grundersättning för ensamkommande flyktingbarn.

Skuld Nacka Vatten 35 (0)

Skuld Nacka Vatten avser det resultat inom VA-verksamheten som fram till bildandet av Nacka Vatten & Avlopp AB redovisats inom kommunens egna kapital. Detta redovisas i Nacka Vatten och avlopp som en fordran på Nacka kommun respektive en skuld till kollektivet.

Jämkningsmoms och reavinst Hemsö 302 (0)

I samband med försäljningen av fastigheter till Hemsö Cullberg Holding AB till gjorde kommunen en realisationsvinst om 329 Mnkr. Då kommunen återhyr delar av dessa

lokaler efter försäljningen ska realisationsvinsten avseende de återhyrda lokalerna enligt RKR 13.2 periodiseras linjärt över hyresperioden, se även vidare under avsnitt 5.2. Den del av realisationsvinsten som inte ännu intäktsförts redovisas som en skuld. Då intäkten ska redovisas över en längre tidsperiod bör den del som avser vinster vilka ska intäktsföras senare än ett år efter balansdagen redovisas som en långfristig skuld. Den långfristiga delen av den redovisade skulden uppgår till 266,5 Mnkr.

Utöver detta redovisas även en skuld avseende avdragen moms på dessa lokaler. Denna skuld uppstår till följd av att den moms kommunen dragit av avseende lokaler justeras över en tioårsperiod för de lokaler där momspliktig verksamhet idag inte bedrivs i lokalerna.

Övrigt 21 (21)

Övriga kortfristiga skulder utgörs i allt väsentligt av diverse upplupna kostnader och förutbetalda intäkter, avseende bl.a. inkomstförskott för olika projekt och kostnader för el, vatten och avlopp etc.

Väsentliga poster som ingår i övriga kortfristiga skulder har granskats stickprovsvis mot underlag.

7. Ställda panter och ansvarsförbindelser

I Mnkr	2016-12-31	2015-12-31
Pensionsförpliktelser som inte har skuldförts	1 517	1 578
Borgensförbindelser	43,1	40,5

Pensionsförpliktelser som inte redovisas som skuld avser intjänade pensioner fram till år 1998. Detta är korrekt hanterat. Beloppet har stämts av mot underlag från Skandia utan anmärkning. I beloppet ovan ingår även löneskatt om 24,26 procent, viktet har kontrollberäknats utan anmärkning.

I mars 2016 presenterade regeringen förslag på ny Kommunallag samt ny Kommunal redovisningslag. I förslaget (SOU 2016:24, En ändamålsenlig kommunal redovisning) framgår att redovisade ansvarsförbindelser för pensionsförpliktelser i framtiden ska redovisas enligt fullfonderingsmodellen, varvid alla redovisade pensionsförpliktelser ska tas upp i balansräkningen som skuld eller avsättning. Om detta blir lagstiftning kommer kommunens soliditet att minska till den nivå som idag anges under benämningen soliditet inklusive pensionsförpliktelser.

Kommunens målvärde med avseende på soliditet inklusive pensionsförpliktelser är att denna inte ska försämrats (>0), och vid en jämförelse med värdet per den 31 december 2015 uppfylls detta mål per den 31 december 2016.

Borgensförbindelser består främst av borgensåtaganden gentemot föreningar och har stämts av mot engagemangsbesked från bank.

8. Leasingåtaganden

Kommunen följer RKR 13.1 "Redovisning av hyres-/leasingavtal". Detta innebär bl.a. att kommunen har lämnat upplysning om det sammanlagda beloppet per

balansdagen av framtida minimileaseavgifter, fördelade på förfallotidpunkter enligt följande:

- inom ett år,
- senare än ett år men inom fem år,
- senare än fem år.

8.1. Finansiell leasing

Enligt god redovisningssed i kommuner ska leasing som är att betrakta som finansiell (egentligen avbetalningsköp) redovisas som tillgång i balansräkningen samt som skuld till leasingbolaget (RKR 13.1).

Ett antal inventarier köptes in i samband med renoveringen av Nacka Stadshus. Köpet avseende dessa reverserades under 2012 och blev istället ett finansiellt leasingåtagande. Detta innebar en redovisningsmässig ändring från ägande till leasing. Kommuner ska redovisa finansiell leasing som tillgång i balansräkningen och framtida betalningsåtaganden som skuld. Leasingavgiften ska delas upp i amortering, ränta och avskrivningar.

Under 2016 löpte avskrivningstiden på leasingen ut varav utgående skuld 2016 är noll.

9. Koncernredovisning/sammanställd redovisning

Koncernen i kommunens årsredovisning omfattar kommunen samt Nacka Stadshuskoncernen. Stadshuskoncernen omfattar Nacka Stadshus AB och dess tre dotterbolag Nacka Vatten & Avlopp AB, Nysätra Fastighets AB samt Nacka Energi AB och Nacka Energis dotterbolag Nacka Energi Försäljnings AB.

Koncernens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter har granskats i enlighet med god sed.

Resultatet i koncernen fördelar sig enligt följande:

Mnkr	2016	2015
Kommunen	175	91
Nacka Stadshus koncernen	40	27
Elimineringar	-21	-11
Koncernresultat	195	107

Elimineringar som påverkar resultatet avser anteciperade utdelningar från Nacka Stadshus till Nacka kommun om 20,8 Mnkr (8 Mnkr). Därutöver har elimineringar skett för interna mellanhavanden.

Vi noterar att uppbokad anteciperad utdelning i kommunen från Nacka Stadshus AB skulle medföra att allt fritt eget kapital i Nacka Stadshus AB är förbrukat.

9.1. Skatteberäkning Nacka Stadshus AB

Vi har noterat att de räntekostnader som belöper på lånet från kommunen (70 Mnkr) som togs upp i samband med förvärvet av Nysätra Fastighets AB behandlas som avdragsgilla i Nacka Stadshus AB:s skatteberäkning. Det är av vikt att det finns en dokumentation som visar att bolaget har gjort bedömningen att lånet omfattas av undantaget i lagstiftningen genom att lånet givits på affärsmässiga grunder. Vidare behöver räntenivån självfallet löpande utvärderas vad gäller om nivån är marknadsmässig. Detsamma gäller det lån om 70 Mnkr vilket tecknats mellan kommunen och det nystartade bolaget Nacka Vatten & Avlopp AB.

Räntekostnader på lånet som avser Nacka Stadshus ABs förvärv av Nacka Energi AB betraktas inte som avdragsgilla. Detta beror på att lagen inte tillåter avdrag på räntekostnader som uppkommer på grund av lån som tillkommer vid förvärv av delägarätter från kommuner.

10. Förvaltade fonder

Kommunstyrelsen är förvaltare till fyra fonder, Stiftelsen Skolsamfonden, Stiftelsen Sociala Samfonden, Stiftelsen Lindbergs fond samt Stiftelsen Kapten P Möllers skolfond. De tre förstnämnda fonderna har gemensam tillgångsförvaltning medan Kapten P Möllers tillgångar förvaltas separat.

Revisionen av de förvaltade fonderna är pågående.

11. Bokslutsprocessen

Bokslutsarbetet har i huvudsak färdigställts enligt tidsplan. Vi noterar dock att viss potential föreligger med avseende på dokumentationen av bokslutet. I samband med att revisionen inleddes saknades ännu avstämningsbilagor för ett antal väsentliga konton. Dessa kompletterades dock vid förfrågan. Vidare noterar vi att de bokslutsbilagor som upprättats i stor utsträckning inte har genomgått en dokumenterad kvalitetssäkring innan dessa överlämnades till revisionen för granskning. I likhet med tidigare år noteras även ett visst behov av att de verifierande underlagen till verifikationerna gällande främst interimsskulder och interimsfordringar förtydligas.

Vi bedömer inte att detta medfört några väsentliga felaktigheter i bokslutet. Den bristfälliga dokumentationen har dock medfört ett omfattande merarbete från revisionens sida och vi rekommenderar därför att kommunen ytterligare förstärker den process som föreligger avseende bokslutsarbetet samt att underlagen stärks upp för en bättre spårbarhet i redovisningen.

Vidare bedömer vi att det är önskvärt att den analys som görs av väsentliga balanskonton dokumenteras på ett enhetligt och strukturerat vis på de avstämningsunderlag som upprättas inom ramen för bokslutsprocessen. Detta för att stärka dokumentationen kring bokslutsprocessen och ge en förståelse och förklaring till betydande saldoförändringar jämfört med föregående årsbokslut. Detta bedöms vara ett viktigt moment för att exempelvis bedöma huruvida bokförda belopp på periodiseringskonton är rimliga.

Nacka den 4 april 2016

Mikael Sjölander
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Jonatan Svensson
Auktoriserad revisor